

List apostolski motu proprio „*Summorum Pontificum*”

Papieże (*Summorum Pontificum*) zawsze, aż do naszych czasów troszczyli się o to, aby Kościół Chrystusa składał godny kult Majestatowi Boga, „na cześć i chwałę Jego imienia” oraz „na pożytek Jego Kościoła świętego”.

Od niepamiętnych czasów jest konieczne, i będzie również w przyszłości, utrzymanie zasady, zgodnie z którą „każdy Kościół partykularny winien się zgadzać z Kościołem powszechnym nie tylko w dziedzinie nauki wiary i znaków sakramentalnych, lecz także w odniesieniu do powszechnie przyjętych zwyczajów sięgających apostolskiej i nieprzerwanej tradycji. Zwyczaje te winny być zachowywane nie tylko dla uniknięcia błędów, lecz także w celu przekazywania nienaruszonej wiary, ponieważ norma modlitwy Kościoła odpowiada normie jego wiary”¹.

Wśród papieży, którzy wykazali się taką należytą troską, wyróżnia się imię św. Grzegorza Wielkiego, który zadbał o to, aby nowym narodom Europy została przekazana zarówno wiara katolicka, jak i skarby kultu i kultury nagromadzone przez Rzymian we wcześniejszych wiekach. Poleciał on, aby została określona i zachowana forma świętej liturgii zarówno Ofiary mszalnej, jak i Oficjum Bożego, według której celebrowano w Rzymie. Była ona propagowana z największą troską przez mnichów i mniszki, którzy, działając zgodnie z *Regulą* św. Benedykta, wszędzie wraz z głoszeniem Ewangelii, potwierdzali swoim życiem zbawienną zasadę zawartą w Regule: „Niech nic nie będzie przedkładane nad dzieło Boże” (rozd. 43). W taki sposób święta liturgia, celebrowana zgodnie ze zwyczajem rzymskim nie tylko ubogaciła wiarę i pobożność, lecz także kulturę wielu pokoleń. Wiadomo bowiem, że łacińska liturgia Kościoła w swoich różnych formach, w każdym okresie ery chrześcijańskiej wzbudziła w życiu duchowym licznych Świętych oraz umocniła wiele narodów w cnocie religijności i ożywiła ich pobożność.

W ciągu wieków wielu innych papieży wykazało szczególną troskę o to, aby święta liturgia spełniała w sposób skuteczniejszy to zadanie. Wyróżnia się wśród nich św. Pius V, który, powodowany ogromną gorliwością duszpasterską, idąc za wezwaniem Soboru Trydenckiego, odnowił cały kult Kościoła, zatroszczył się o wydanie ksiąg liturgicznych, opracowanych i „odnowionych zgodnie z normą Ojców”, oraz przekazał je do użytku Kościołowi łacińskiemu.

Wśród ksiąg liturgicznych obrządku rzymskiego wyróżnia się Mszał Rzymski, który powstał w Rzymie i stopniowo, wraz z upływem wieków, przyjął formy bardzo podobne do formy obowiązującej w ostatnich czasach.

„Ten sam cel przyświecał w ciągu następnych wieków Biskupom Rzymu, którzy troszczyli się o odnowę lub dokładnie ustalali kształt obrzędów i ksiąg liturgicznych, a później, od początku naszego stulecia, podejmowali zadanie bardziej generalnej reformy”². Tak postąpili nasi Poprzednicy Klemens VIII, Urban VIII, św. Pius X³, Benedykt XV, Pius XII i bł. Jan XXIII.

1 Wprowadzenie ogólne do Mszału Rzymskiego, wyd. trzecie, nr 397.

2 Jan Paweł II, List apost. *Vicesimus quintus annus* (4 grudnia 1988), nr 3: AAS 81 (1989) 899.

3 Tamże.

W ostatnich czasach Sobór Watykański II wyraził pragnienie, aby należna cześć i szacunek dla kultu Bożego zostały jeszcze raz odnowione i przystosowane do potrzeb naszej epoki. Kierowany tym pragnieniem, nasz Poprzednik, papież Paweł VI w 1970 r. zatwierdził dla Kościoła łacińskiego zreformowane i częściowo odnowione księgi liturgiczne. Przetłumaczone na różne języki świata zostały one życzliwie przyjęte przez biskupów, jak również przez kapłanów i wiernych. Jan Paweł II przejrzał trzecie wydanie wzorcowe Mszału Rzymskiego. W ten sposób papieże działali, aby „ta, rzecz można, liturgiczna budowla... oczyszczona ze smutnych przejawów starzenia się, na nowo ukazała się w splendorze swojej godności i harmonii”⁴.

Jednak w niektórych regionach liczni wierni z wielką miłością i uczuciem przylgnęli - i nadal tak się dzieje - do wcześniejszych form liturgicznych, które tak głęboko przeniknęły ich kulturę i ducha, że papież Jan Paweł II, kierowany troską duszpasterską w stosunku do tych wiernych, w 1984 r. specjalnym indultem *Quattuor abhinc annos*, wydanym przez Kongregację ds. Kultu Bożego, udzielił władzy używania Mszału Rzymskiego wydanego przez bł. Jana XXIII w 1962 r.; następnie, w 1988 r., Jan Paweł II listem apostolskim *Ecclesia Dei*, danym w formie Motu proprio, ponownie zachęcił biskupów do korzystania szeroko i wielkodusznie z takiej władzy w stosunku do wszystkich wiernych, którzy by o to prosili.

Na powtarzające się usilne prośby tych wiernych, długo analizowane już przez naszego Poprzednika, Jana Pawła II, i po wysłuchaniu kardynałów na konsystorzu odbytym w dniu 23 marca 2006 r.. My sami, rozważywszy w sposób pogłębiony każdy aspekt tej kwestii, wezwawszy Ducha Świętego i licząc na pomoc Bożą, niniejszym listem apostolskim ustalamy, co następuje:

Art. 1. Mszał Rzymski promulgowany przez Pawła VI jest zwyczajnym wyrażeniem *lex orandi* Kościoła katolickiego obrządku łacińskiego. Jednak Mszał Rzymski promulgowany przez św. Piusa V i ponownie wydany przez bł. Jana XXIII powinien być uważany za nadzwyczajne wyrażenie tej samej *lex orandi* i traktowany z należąca cześć ze względu na jego czcigodne i starożytne użycie. Te dwie formy wyrazu *legis orandi* Kościoła w żaden sposób nie będą prowadzić do podziału w *lex credendi* Kościoła. Są one dwoma sposobami zastosowania jedyne go obrządku rzymskiego.

Dlatego jest godziwe celebrowanie Ofiary mszalne j zgodnie z wydaniem wzorcowym Mszału Rzymskiego promulgowanego przez bł. Jana XXIII i nigdy nie zniesionego, jako nadzwyczajną formą liturgii Kościoła. Warunki korzystania z tego Mszału ustalone przez wcześniejsze dokumenty: *Quattuor abhinc annos* i *Ecclesia Dei* zostają zastąpione zgodnie z tym, co następuje:

Art. 2. W Mszach celebrowanych bez ludu każdy kapłan katolicki obrządku łacińskiego, zarówno diecezjalny, jak i zakonny, może używać albo Mszału Rzymskiego wydanego przez papieża bł. Jana XXIII w 1962 r., albo Mszału Rzymskiego promulgowanego przez papieża Pawła VI w roku 1970 i to każdego dnia, z wyjątkiem Triduum Sacrum. Do takiej celebracji według jednego lub drugiego Mszału kapłan nie

⁴ Św. Pius X, List apost. Motu proprio *Abhinc duos annos* (23 października 1913): AAS 5 (1913), 449-450; por. Jan Paweł II, List apost. *Vicesimus quintus annus*, nr 3: AAS 81 (1989) 899.

potrzebuje żadnego pozwolenia, ani ze strony Stolicy Apostolskiej, ani ze strony swojego ordynariusza.

Art. 3. Wspólnoty instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego, zarówno na prawie papieskim, jak i diecezjalnym, które w koncelebracji konwentualnej lub „wspólnotowej” we własnych oratoriach pragną celebrować Mszę świętą według wydania Mszału Rzymskiego promulgowanego w 1962 r., mogą to czynić. Jeśli jakaś wspólnota albo cały instytut czy stowarzyszenie chce celebrować w taki sposób często lub zazwyczaj, lub stale, to muszą o tym zdecydować przełożeni wyżsi zgodnie z prawem oraz przepisami i statutami partykularnymi.

Art. 4. Do celebracji Mszy świętej, o której mowa w art. 2, mogą być dopuszczeni - zachowując przepisy prawa - także wierni, którzy sami by o to prosili.

Art. 5. § 1. W parafiach, w których istnieje na stale grupa wiernych przywiązana do wcześniejszej tradycji liturgicznej, niech proboszcz chętnie przyjmie ich prośby o celebrowanie Mszy świętej według obrzędu z Mszału Rzymskiego wydanego w 1962 r. Niech zatroszczy się, aby dobro tych wiernych było zharmonizowane ze zwyczajną troską duszpasterską parafii pod przewodnictwem biskupa, zgodnie z kań. 392, unikając niezgody i sprzyjając jedności całego Kościoła.

§ 2. Celebacja według Mszału bł. Jana XXIII może mieć miejsce w dni powszednie; również w niedziele i święta może mieć miejsce celebacja tego rodzaju.

§ 3. Wiernym i kapłanom, którzy o to proszą, proboszcz niech pozwoli na celebacje w tej nadzwyczajnej formie także w szczególnych okolicznościach, takich jak zawarcie małżeństwa, pogrzeby lub specjalne okazje, na przykład pielgrzymki.

§ 4. Kapłani, którzy używają Mszału bł. Jana XXIII, muszą być do tego zdolni i wolni od przeszkód prawnych.

§ 5. W kościołach, które nie są kościołami parafialnymi ani konwentualnymi, jest zadaniem rektora udzielenie pozwolenia, o którym wyżej mowa.

Art. 6. W Mszach celebrowanych z ludem według Mszału bł. Jana XXIII czytania można głosić także w językach lokalnych, korzystając z wydań zatwierdzonych przez Stolicę Apostolską.

Art. 7. Jeśli grupa wiernych świeckich spośród tych, o których mowa w art. 5 § 1, nie otrzymała od proboszcza zadowolającej odpowiedzi na swoje prośby, niech poinformuje o tym biskupa diecezjalnego. Biskup jest usilnie proszony o wysłuchanie ich prośby. Jeśli nie może on zapewnić takiej celebracji, niech poinformuje o tym Papieską Komisję „*Ecclesia Dei*”.

Art. 8. Biskup, który pragnie odpowiedzieć na takie prośby kierowane przez wiernych świeckich, ale z różnych przyczyn jest przeszkodzony w uczynieniu tego, może poinformować o tym Papieską Komisję „*Ecclesia Dei*”, by okazała mu radę i pomoc.

Art. 9. § 1. Proboszcz, po uważnym rozpatrzeniu wszystkiego, może także dać pozwolenie na użycie bardziej starożytnego obrzędu w przypadku udzielania sakramentów chrztu, małżeństwa, pokuty i namaszczenia chorych, jeśli doradza to dobro dusz.

§ 2. Ordynariuszom zostaje przyznana władza udzielania sakramentu bierzmowania, korzystając z poprzedniego starożytnego Pontyfikatu Rzymskiego, ilekroć doradza to dobro dusz.

§ 3. Duchowni ustanowieni *in sacris* mogą godziwie używać Breviarza Rzymskiego promulgowanego przez bł. Jana XXIII w 1962 r.

Art. 10. Ordynariusz miejsca, jeśli uzna to za właściwe, będzie mógł erygować parafię personalną, zgodnie z kań. 518, dla celebracji według bardziej starożytnej formy obrządku rzymskiego albo mianować rektora lub kapelana, zachowując przepisy prawa.

Art. 11. Papieska Komisja „Ecclesia Dei”, erygowana przez Jana Pawła II w 1988 r.⁵ nadal wypełnia swoje zadanie.

Komisja posiada formę, zadania i przepisy, które Biskup Rzymu zechce jej nadać.

Art. 12. Papieska Komisja „Ecclesia Dei”, oprócz władz, którymi już się cieszy, będzie korzystać z władzy Stolicy Świętej, czuwając nad zachowywaniem i stosowaniem niniejszych dyspozycji.

Nakazujemy, aby to wszystko, co zostało przez Nas postanowione niniejszym listem apostolskim danym w formie Motu proprio, było traktowane jako postanowione i zatwierdzone oraz zachowywane od dnia 14 września bieżącego roku, święta Podwyższenia Krzyża Świętego, bez względu na to, co mogłoby być temu przeciwnie.

Dane w Rzymie, u Świętego Piotra, dnia 7 lipca 2007 r., w trzecim roku Naszego Pontyfikatu.

Benedykt XVI

(tłum. ks. Janusz Kiernikowski [tekst: Benedykt XVI, *List apostolski w formie Motu proprio „Summorum Pontificum”*. List do biskupów, Pallottinum 2007])

5 Por. Jan Paweł II, List ap. Motu proprio *Ecclesia Dei* (2 lipca 1988), nr 6: AAS 80 (1988), 1498.